

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.016.04.2021

Pani
Małgorzata Sarnecka
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielinach
ul. Partyzantów 7
26-004 Bieliny

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/062 – Zapewnienie opiekunom osób niesamodzielnych wsparcia wychowawczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Środek Pomocy Społecznej w Bielinach, ul. Partyzantów 7, 26-004 Bieliny (dalej: GOPS lub Ośrodek).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Sarnecka, Kierownik GOPS (dalej: Kierownik) od 16 lipca 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie i wdrożenie wsparcia wychnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.2. Realizowanie wsparcia wychnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.3. Wydatkowanie i rozliczenie środków na realizację wsparcia wychnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia kontroli, tj. do 17 grudnia 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Monika Górniak-Napora, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/110/2021 z 6 października 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą GOPS co do zasady prawidłowo realizował zadania w ramach programu resortowego Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Opieka wytchnieniowa” (dalej: Program).

W Ośrodku podejmowano odpowiednie działania w celu rozpoznania potrzeb opiekunów osób niesamodzielnych, zachowując ciągłość realizacji Programu od 2019 r.³. Zaplanowana pomoc odpowiadała zgłaszanym potrzebom, a wnioskowane kwoty wsparcia określano na podstawie wiarygodnych danych. Corocznie realizację zadań rozpoczynano niezwłocznie po podpisaniu umowy z Wojewodą Świętokrzyskim i otrzymaniu środków. Program wdrażano zgodnie z jego założeniami i zawartymi umowami. Opieką wytchnieniową objęto osoby z orzeczeniami o niepełnosprawności lub orzeczeniami równoważnymi (od 2020 r.). Wszystkie uprawnione osoby, które złożyły wnioski o pomoc w ramach Programu, otrzymały taką pomoc. Przyznane świadczenia dotyczyły pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, co odpowiadało zgłoszonym we wnioskach potrzebom⁴. W GOPS realizację wsparcia powierzono osobom posiadającym odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje⁵.

Mimo obowiązku wynikającego z art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶, w 2021 r. nie wydawano decyzji administracyjnych o przyznaniu świadczeń w ramach Programu⁷, co związane było z brakiem stosownych postanowień w tej edycji Programu. Kolejna stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieweryfikowaniu kart oceny stanu pacjenta, w związku z mniejszą od planowanej liczbą osób zainteresowanych otrzymaniem wsparcia, nie miała wpływu na realizację zadań w ramach Programu.

W latach 2019-2021 (do 30 września) na realizację zadań Programu GOPS wydatkował środki w łącznej wysokości 114 712 zł, z czego 689,72 zł stanowiły koszty obsługi Programu. Otrzymane środki zostały prawidłowo rozliczone (za 2019 r. i 2020 r.). Terminowo przekazywano Wojewodzie Świętokrzyskiemu roczne informacje o realizacji zadań w ramach Programu.

Uwagę zwraca jednak niepełne wykorzystanie środków przyznanych na realizację Programu. W 2019 r. wykorzystano zaledwie 56% środków z Funduszu Solidarnościowego, a w 2020 r. – 71%.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Program realizowany był w GOPS trzech edycjach: na 2019, 2020 i 2021 rok.

⁴ Program mógł być realizowany w trzech formach: 1) pobytu dziennego, 2) pobytu całodobowego, 3) specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego), przy czym w gminie Bieliny zidentyfikowane potrzeby dotyczyły tylko pobytu dziennego.

⁵ W większości były to osoby, które wykonywały usługi opiekuńcze w ramach projektu o podobnym celu, realizowanego wcześniej przez gminę Bieliny. W przypadku nowo zatrudnionych osób GOPS wymagał, by opiekunki posiadały doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.

⁷ Decyzje takie wydawano w latach 2019-2020, przy czym edycja 2020 również nie zawierała wymogu wydawania decyzji administracyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych

Opis stanu faktycznego

GOPS przystąpił do udziału w Programie w 2019 r. Kierownik wyjaśniła, że *podejmując decyzję o przystąpieniu do realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” kierowaliśmy się potrzebą zapewnienia wsparcia dla osób korzystających z realizowanego wcześniej przez GOPS projektu pn. „Usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych w gminie Bieliny” oraz zapewnienia dalszego zatrudnienia osobom świadczącym usługi opiekuńcze. Wstępnie chęć przystąpienia do Programu „Opieka wytchnieniowa” wyraziło sześć osób.*

Kierownik dodała: opieraliśmy się na danych zawartych w systemach informatycznych GOPS dotyczących osób i dzieci z niepełnosprawnością, które mogłyby należeć do grupy docelowej. Ponadto pracownicy socjalni mają rozeznanie w terenie i znają rodziny najbardziej potrzebujące tej formy opieki. Były przeprowadzane rozmowy w tym zakresie w ramach pracy socjalnej (...).

(akta kontroli str. 12, 22)

Informacja o kolejnych edycjach Programu, w tym o naborach, zamieszczana była na stronie internetowej Ośrodka oraz Gminy, na tablicy ogłoszeń GOPS oraz w sołectwach. Do promocji Programu wykorzystywano również lokalne media (Gazeta Bielińska, Tygodnik eM). O możliwości udziału w Programie informowano mieszkańców Gminy w trakcie prowadzonych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych i spotkań, zarówno w siedzibie jednostki kontrolowanej, jak i poza nią.

(akta kontroli str. 11, 34-65)

W pierwszym roku realizacji Programu liczbę osób zaplanowaną do objęcia wsparciem ustalono na podstawie deklaracji osób uczestniczących w projekcie *Usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych w gminie Bieliny*⁹. Analizując bazy danych Ośrodka, uwzględniono również udział dodatkowych osób. W kolejnych latach głównymi beneficjentami Programu były osoby biorące udział w poprzednich edycjach Programu.

Kierownik poinformowała, że podczas ustalania liczby osób do objęcia wsparciem w każdej edycji odbywała się narada, dyskusja pracowników socjalnych, głównej księgowej, kierownika GOPS. W trakcie takiego spotkania braliśmy również pod uwagę zainteresowanie mieszkańców, sytuację rodzinną i zdrowotną osób wymagających wsparcia.

(akta kontroli str. 13, 28)

Przystępując do Programu w 2019 r. planowano objąć maksymalnym wsparciem (240 godzin) dziewięć osób, w tym siedem osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dwie rodziny z niepełnosprawnym dzieckiem, a w kolejnych edycjach Programu – po 13 osób w każdym roku (12 osób dorosłych

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Projekt realizowany przez GOPS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Poddziałanie: RPSW.09.02.01 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych. Program realizowany w latach 2017 – 2019 przeznaczony dla osób z problemami zdrowotnymi i materialnymi, w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w tym m.in. pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych takich jak: zakupy, sprząatanie, utrzymanie mieszkania w należytym porządku i czystości, przygotowanie posiłków, pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia, itp. Wsparciem objęto 22 osoby.

z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz jedno dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności). Realizację usług opieki wytchnieniowej w pierwszym roku oszacowano łącznie na 2000 godzin, w 2020 r. i 2021 r. zaplanowano do zrealizowania po 3120 godzin¹⁰. W 2019 r. oszacowano, że koszt jednej godziny usługi opieki wytchnieniowej wynosić będzie 30 zł, w kolejnych latach 24 zł i 28 zł. Analizując koszty udziału w Programie uwzględniono warunki Programu, w tym wymagany wkład własny (edycja 2019 i 2020 – 20%, edycja 2021 – bez wkładu własnego), koszty obsługi Programu (edycja 2019 oraz 2020 – nie więcej niż 1%, edycja 2021 – nie więcej niż 2%), realną liczbę osób planowaną do objęcia wsparciem oraz możliwości finansowe i kadrowe Ośrodka.

(akta kontroli str. 12)

W latach objętych kontrolą corocznie składano wnioski do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach o środki finansowe z Programu. Analiza dokumentacji (zbadano trzy – wszystkie – wnioski o udzielenie wsparcia) wykazała, że były one przekazywane w wymaganych terminach¹¹ i zawierały wszystkie niezbędne dane. W 2019 r. wystąpiono z pismem do Wojewody Świętokrzyskiego o aktualizację złożonego wniosku, z uwagi na zmianę wskazanej liczby osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z siedmiu do dziewięciu i wykreślenie dwóch rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. W uzasadnieniu podano, że do Programu nie zgłosiły się rodziny z dziećmi. Kwota środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego, wkładu własnego oraz liczba planowanych do zrealizowania godzin nie uległa zmianie. Wojewoda Świętokrzyski wyraził zgodę na realizację zadań Programu w zaktualizowanej formie¹².

(akta kontroli str. 99-126)

W związku z zakwalifikowaniem wniosków złożonych przez gminę Bieliny do wsparcia finansowego w zakresie świadczenia opieki wytchnieniowej w ramach Programu – edycja 2019, edycja 2020 i edycja 2021, oświadczenia o przyjęciu środków finansowych złożono odpowiednio 10 czerwca 2019 r., 3 czerwca 2020 r. i 5 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 87-98)

W latach 2019-2021 (do 30 września) Wójt Gminy Bieliny zawarł z Wojewodą Świętokrzyskim trzy umowy w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków z Funduszu Solidarnościowego¹³ na dofinansowanie zadań w ramach Programu¹⁴ w wysokości zgodnej z wnioskowanym kosztem realizacji przewidzianych zadań¹⁵. W ramach tych umów Gmina zapewniła wymagany udział środków własnych, w 2019 r. było to 12 000 zł, w 2020 r. 14 976 zł¹⁶. Na realizację usług opieki wytchnieniowej w latach 2019 - 2020 otrzymano odpowiednio: 48 000 zł, 59 904 zł oraz 87 360 zł. Na koszty obsługi przeznaczono 480 zł w 2019 r. w kolejnych latach odpowiednio 599,04 zł i 1747,20 zł. Środki z Funduszu Solidarnościowego zostały przekazane w 2019 r. na wyodrębniony rachunek bankowy gminy Bieliny, następnie przekazane na wyodrębniony rachunek GOPS; w 2020 r. i 2021 r. bezpośrednio na

¹⁰ Po 240 godzin dla każdej z 13 osób.

¹¹ Tj. w 2019 r. do 30 kwietnia, w 2020 r. do 22 kwietnia, w 2021 r. do 8 stycznia.

¹² Pismo z dnia 18 września 2019 r.

¹³ W 2019 r. Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2473), od 22 grudnia 2019 r. zmieniono nazwę na Fundusz Solidarnościowy.

¹⁴ Umowa nr 21/2019 z 14 czerwca 2019 r., nr 2/OW/2020 z 14 lipca 2020 r., nr 1/OW/2021 z 13 maja 2021 r.

¹⁵ W latach 2019-2021 Wojewoda Świętokrzyski nie zmniejszał wnioskowanych kwot dla gminy Bieliny.

¹⁶ Zgodnie z Programem w edycji 2021 nie był wymagany wkład własny (100% środków pochodziło z Funduszu Solidarnościowego).

wyodrębniony rachunek Ośrodka. Środki na realizację Programu były przekazywane w trybie i wysokości wynikającej z umów zawartych z Wojewodą Świętokrzyskim. Usługami opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w latach 2019-2021 (do 30 września) objęto odpowiednio: osiem, 11 i osiem osób.

(akta kontroli str. 99-145)

Program mógł być realizowany w trzech formach:

- 1) pobytu dziennego (w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, ośrodka wsparcia lub innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu);
- 2) pobytu całodobowego (w ośrodku wsparcia, w ośrodku/placówce wpisanej do rejestru właściwego wojewody zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym lub innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu);
- 3) zapewnienia członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.

W gminie Bieliny świadczenie usług opieki wytchnieniowej realizowane było w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby objętej Programem.

Kierownik wyjaśniła: *Ośrodek nie realizował opieki w formie pobytu całodobowego, ponieważ nie było takiego zapotrzebowania. Pracownicy socjalni rozmawiali (...) z osobami, które sprawują opiekę nad osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub dziećmi z niepełnosprawnościami. Z rozmów wynikało, że nie wyobrażają sobie oddania rodzica, dziecka do placówki na czas swojego wypoczynku (...). Często w jednym domu mieszkają dziadkowie, rodzice, dzieci (ze swoimi rodzinami) i łatwiej jest zapewnić opiekę.*

Dodała również, że *pracownicy socjalni pytali osoby korzystające z Programu o potrzebę dodatkowego wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego, nie było osób chętnych.*

(akta kontroli str. 14)

W związku z udziałem w Programie w gminie Bieliny przyjęto uchwały¹⁷ w sprawie zasad udzielania pomocy w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019, edycja 2020 oraz edycja 2021. W dokumentach tych wskazano m.in., że pomoc realizowana będzie w formie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby objętej Programem, podano limit (240 godzin) bezpłatnych usług oraz określono warunki odpłatności za świadczenia po jego wykorzystaniu (uchwała z 2019 r. i 2020 r.). Ponadto wskazano, że w 2019 r. i w 2020 r. przyznanie pomocy nastąpi w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez kierownika GOPS.

(akta kontroli str. 146-148, 406)

Informacja o przystąpieniu do realizacji Programu została opublikowana na stronie internetowej gminy Bieliny 12 sierpnia 2019 r. W okresie objętym kontrolą nabór do Programu prowadzony był w sposób ciągły¹⁸. Kierownik wyjaśniła, że wynikało to z nieosiągnięcia maksymalnej liczby osób planowanych do objęcia wsparciem w ramach Programu.

(akta kontroli str. 12, 35-40, 147, 405)

¹⁷ Nr IX/78/19 Rady Gminy Bieliny z 6 sierpnia 2019 r., nr XX/155/20 z 25 czerwca 2020 r. oraz nr XXIX/220/21 z 12 marca 2021 r.

¹⁸ W 2019 i 2021 r. rekrutację beneficjentów prowadzono przez cały rok, a 2020 r. ogłoszono dodatkowy nabór wniosków (w lipcu).

W 2019 r. rozpoczęto realizację Programu 2 września, tj. 79 dni po podpisaniu umowy z Wojewodą Świętokrzyskim i 16 dni po otrzymaniu przez Gminę środków¹⁹, w kolejnych latach odpowiednio: 3 sierpnia 2020 r. (po 19 dniach od podpisania umowy) i 2 czerwca 2021 r. (również po 19 dniach). Analiza losowo wybranej dokumentacji 15 osób zakwalifikowanych do Programu w latach 2019 – 2021 (do 30 września)²⁰ wykazała, że pierwsze wnioski o objęcie wsparciem wpłynęły do GOPS 30 sierpnia 2019 r. Rozpoczęcie realizacji usług opieki wytchnieniowej w tym roku nastąpiło w czasie od dwóch do 10 dni od daty wpływu zgłoszenia. W kolejnym roku był to przedział od pięciu do 11 dni. W 2021 r. usługi realizowano w dniu zgłoszenia (trzy wnioski spośród pięciu analizowanych) lub w ciągu maksymalnie czterech dni.

(akta kontroli str. 34, 146-151)

Zadania z zakresu opieki wytchnieniowej w całości realizowane były samodzielnie przez GOPS. Realizowało je trzech pracowników socjalnych, główny księgowy, Kierownik GOPS oraz osoby zatrudnione do świadczenia usług opieki wytchnieniowej.

(akta kontroli str. 13-14)

W ramach Programu usługi opieki wytchnieniowej w latach 2019-2021 (do 30 września) świadczyły osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę²¹ (cztery w 2019 r.) lub umów zlecenia (pięć w 2020 r. i trzy w 2021 r.). Usługi te wykonywały osoby, które posiadały odpowiednie kwalifikacje w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi. W przypadku świadczenia usług w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania beneficjenta, w Programie (edycja 2019, edycja 2020 i edycja 2021) nie określano wymagań dotyczących wykształcenia lub kwalifikacji osób realizujących tę formę pomocy. Z przeprowadzonej w trakcie kontroli NIK analizy wynika, że zatrudnione na potrzeby Programu osoby (opiekunki) miały doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi (w przedziale od jednego roku i 9 miesięcy do trzech lat i jedenastu miesięcy). W 2019 r. zadania opieki wytchnieniowej realizowały osoby, które wcześniej, tj. od października 2017 r. do końca sierpnia 2019 r. zatrudnione były w GOPS na umowę o pracę w ramach projektu pn. *Usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych w gminie Bieliny*, a następnie kontynuowały zatrudnienie (od września do grudnia 2019 r.) w ramach Programu – edycja 2019. Zatrudnione do opieki osoby ukończyły kursy w zakresie opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, m.in. „Opiekun osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci”, „Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi”, „Opieka nieprofesjonalna/opiekun domowy, środowiskowy/nad zdrowiem osób starszych”. W 2020 r. osoby świadczące usługi opieki wytchnieniowej zatrudniane były na umowę zlecenia. GOPS przeprowadził dwa postępowania rekrutacyjne (w lipcu i wrześniu 2020 r.) na opiekunki realizujące te usługi w ramach Programu. Określono w nich wymóg posiadania wykształcenia minimum średniego oraz umiejętności świadczenia usług u osób niepełnosprawnych. Do pierwszego konkursu zgłosiły się trzy kandydatki, które wcześniej pracowały w GOPS, do drugiego naboru przystąpiły dwie nowe osoby. W konkluzji protokołów komisji rekrutacyjnej potwierdzono spełnienie wymagań i podjęto decyzje o zatrudnieniu. Opiekunki kontynuowały pracę w ramach edycji 2021 Programu.

(akta kontroli str. 14, 21, 152-188, 404-405)

¹⁹ W 2019 r. pierwsze środki finansowe wpłynęły na konto Urzędu Gminy w Bielinach 17 lipca 2019 r. (na konto GOPS 30 września 2019 r.); w kolejnych edycjach na konto bankowe GOPS odpowiednio 21 lipca 2020 r. i 25 maja 2021 r.

²⁰ Po pięć dokumentacji z każdego roku.

²¹ Osoby były zatrudniane na umowę o pracę w pełnym wymiarze godzin.

W Ośrodku nie wprowadzono sformalizowanych mechanizmów weryfikacji terminowości, prawidłowości i rzetelności realizacji usług opieki wytchnieniowej, nadzorowano jednak jakość wykonywanych w ramach Programu zadań. Dokonywali tego pracownicy socjalni podczas wizyt u podopiecznych, prowadząc rozmowy dotyczące m.in. świadczonych usług. Z odbytych spotkań sporządzane były notatki służbowe. W 2020 r. i 2021 r. ze względu na rozprzestrzenianie się choroby COVID-19 ograniczono bezpośredni kontakt z beneficjentami i prowadzono rozmowy telefoniczne. W związku z faktem, że w 2019 r. decyzje o świadczenie usług opieki wytchnieniowej były wydawane na okres jednego miesiąca i na wniosek beneficjenta kontynuowane²², pozwalało to również weryfikować jakość pracy osób realizujących zadania Programu. Składane wnioski o przedłużanie świadczeń usług opieki wytchnieniowej potwierdzały rzetelne i prawidłowe wywiązywanie się zatrudnionych osób ze swoich obowiązków. W 2020 r. wsparcie przyznawano do końca bieżącego roku decyzją administracyjną²³, wskazując maksymalny wymiar przyznanej pomocy. Z analizy dokumentacji²⁴ oraz danych przekazanych przez pracowników socjalnych Ośrodka wynika, że w 2019 r. kontaktowano się z każdym beneficjentem od pięciu do siedmiu razy, w 2020 r. dwa lub trzy razy, a w 2021 r. od jednego razu do czterech.

(akta kontroli str. 15, 146-151)

Według wyjaśnień przedstawionych przez Kierownika GOPS osoby korzystające z usług w ramach Programu były zadowolone i nie zgłaszały uwag co do ich jakości. Potwierdza to również przeprowadzona w ramach kontroli analiza książki skarg i wniosków, w której nie odnotowano wpisów związanych z realizacją Programu.

(akta kontroli str. 18, 210)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

OBSZAR

2. Realizowanie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych

Opis stanu
faktycznego

Z raportów wygenerowanych z oprogramowania firmy SYGNITY²⁵ (moduł do świadczeń rodzinnych) wynika, że w gminie Bieliny w latach 2019-2021 (do 30 września) zarejestrowano odpowiednio 89, 86 i 85 dzieci z niepełnosprawnością oraz 100, 88 i 88 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz z orzeczeniami równoważnymi.

W ramach realizacji Programu wsparciem opieki wytchnieniowej objęto odpowiednio: osiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności lub z orzeczeniami równoważnymi w 2019 r., 11 osób w 2020 r. oraz osiem osób

²² W 2019 r. beneficjenci otrzymali od 177 do 240 godzin opieki wytchnieniowej (dane na podstawie dokumentacji 15 osób zakwalifikowanych do Programu w latach 2019 – 2020 (do 30 września), po pięć z każdego roku); w 2020 r. zapewniono od 48 do 240 godzin wsparcia (przyczyny niepełnej realizacji to rezygnacja z przyznanej pomocy oraz przeniesienie beneficjenta do hospicjum).

²³ Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Bieliny nr XX/155/20 z dnia 25 czerwca 2020 r.

²⁴ Dokumentacja 15 osób zakwalifikowanych do Programu w latach 2019 – 2020 (do 30 września), po pięć z każdego roku.

²⁵ Oprogramowanie wspierające pracę w realizacji wymagań ustawowych dotyczących świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, stypendiów szkolnych, dopłat do czynszów. Poszczególne moduły umożliwiają także wsparcie w zakresie windykacji należności oraz kontrolę poprawności procesów realizowanych w jednostce pomocy społecznej (<https://www.sygnity.pl/administracja-publiczna/swiadczenia-rodzinne-i-wychowawcze/>).

w 2021 r., co stanowiło odpowiednio 8%, 12% oraz 9% dorosłych niepełnosprawnych mieszkańców gminy Bieliny.

GOPS nie świadczył usług opieki wytchnieniowej dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Wsparciem objęto wszystkich wnioskujących o jej udzielenie.
(akta kontroli str. 28)

W zakresie kwalifikowania osób do Programu w Ośrodku nie opracowywano odrębnych procedur lub regulaminów. Podstawą kwalifikacji były postanowienia Programu (odpowiedniej edycji). Ogłoszenia o naborze były zamieszczane na stronie internetowej Ośrodka i Urzędu Gminy Bieliny.

(akta kontroli str. 16, 34-35, 49-50, 53, 189-194)

Szczegółowa analiza losowo wybranej dokumentacji 15 osób zakwalifikowanych do Programu (po pięć dokumentacji z każdej edycji) wykazała, że wszystkie badane wnioski składane do GOPS dotyczyły świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby objętej wsparciem. Do wniosków załączono wszystkie wymagane dokumenty, w tym orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia równoważne, karty oceny stanu pacjenta według skali Barthel²⁶ (edycja 2019) lub karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny – skali FIM²⁷ (edycja 2020 i 2021), a także oświadczenie RODO.

W edycji 2021 r. do dokumentacji dołączano również oświadczenie o wskazaniu (zgodnie z pkt 18 Programu – edycja 2021)²⁸ osoby do świadczenia usług opieki wytchnieniowej oraz oświadczenia o niekorzystaniu z innych formy pomocy usługowej, w tym: usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, usług finansowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego lub z innych źródeł.

(akta kontroli str. 146-151, 405)

W analizowanej dokumentacji 15 osób, którym udzielono wsparcia, dokonywano oceny według skali Barthel lub skali FIM (przyznano od zera do 100 punktów). Karty zawierały informacje o stanie pacjenta, ale część z nich została uzupełniona przez lekarzy, którzy nie mieli odpowiedniej specjalizacji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 146-151, 323-403)

W 2019 r. i w 2020 r. Kierownik z upoważnienia Wójta Gminy Bieliny wydawała decyzje administracyjne o udzieleniu wsparcia wytchnieniowego. Analiza przedłożonej dokumentacji (15 osób zakwalifikowanych do Programu) wykazała, że decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁹, a ich wydanie było poprzedzone prawidłowo przeprowadzonym rodzinnym wywiadem środowiskowym, o którym mowa w art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Do decyzji dołączano informacje o zakresie przyznanych usług opiekuńczych. W 2019 r. decyzje wydawane były na okres jednego miesiąca, kontynuacja świadczeń następowała po złożeniu kolejnego wniosku o udzielenie wsparcia oraz oświadczenia o sytuacji osobistej wnioskodawcy. W ramach wydawanych decyzji uwzględniano przyznanie

²⁶ Międzynarodowa skala Barthel stosowana jest do oceny sprawności ruchowej chorych, określa i opisuje, jakie czynności chory może wykonywać sam i w jakim zakresie potrzebuje pomocy.

²⁷ Skala Pomiaru Niezależności Funkcjonalnej (FIM) stosowana jest do oceny sprawności w czynnościach życia codziennego chorych. tj. w zakresie samoobsługi, kontroli zwieraczy, mobilności, niezależności w zakresie lokomocji, komunikacji i świadomości społecznej.

²⁸ Szablon oświadczenia opracowany przez GOPS, wskazywano w nim informację o wyborze osoby, która będzie świadczyć usługę opieki wytchnieniowej, podpisywany przez beneficjenta.

²⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

całego (240 godzin) wymiaru wsparcia. W decyzjach dodatkowo wskazywano termin realizacji usług opieki wytchnieniowej (liczbę godzin oraz dni, w których będą świadczone usługi w ramach Programu). Na bieżąco weryfikowano rzeczywistą liczbę zrealizowanych godzin opieki wytchnieniowej.

(akta kontroli str. 146-151, 322)

Kierownik wyjaśniła: *W 2019 roku usługi opieki wytchnieniowej były przedłużane co miesiąc ze względu na zatrudnienie opiekunek na umowę o pracę oraz ciągłym naborem, oczekiwaniem na nowe osoby przystępujące do Programu.*

(akta kontroli str. 20)

W poddanych szczegółowym badaniom sprawach, w 2019 r. wydano 20 decyzji o udzielenie wsparcia – osiem z nich wydano w dniu złożenia wniosku, 11 do trzech dni, jedną w dziewiątym dniu od wpływu wniosku. W 2020 r. wydano pięć decyzji – jedną w dniu złożenia wniosku, dwie w terminie do trzech dni oraz dwie w ciągu siedmiu dni od wpływu wniosku.

W 2021 r. wnioskodawcy zamiast decyzji administracyjnej otrzymywali pismo informujące o przyznaniu wsparcia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Dodatkowym dokumentem był dołączany do pisma zakres usług opiekuńczych, opracowany przez GOPS.

(akta kontroli str. 146-151, 406)

Z badania 15 dokumentacji osób, którym udzielono wsparcia wynika, że przy kwalifikowaniu do udziału w Programie uwzględniano stan zdrowia i sytuację osobistą uczestników, dokumentując to w kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Do akt dołączano dokumenty dotyczące sytuacji finansowej wnioskodawcy, analizowano informacje zawarte w karcie zgłoszeniowej (od 2020 r.) i weryfikowano oświadczenia składane przez beneficjenta.

Ustalono, że przyznane wsparcie było zgodne z wnioskowanym zarówno w zakresie miejsca, jak i harmonogramu świadczenia usług (jeśli był wskazywany przez beneficjenta). W 2019 r. i 2020 r. częstość spotkań określana była w decyzji przyznającej otrzymane wsparcie, w 2021 r. harmonogram ustalano na pierwszym spotkaniu. Podczas pierwszej wizyty członków rodziny lub opiekunów informowano o prawach i obowiązkach wynikających z przyznania usług opieki wytchnieniowej.

(akta kontroli str. 17, 21, 146-151)

Kierownik wyjaśniła: *W 2021 roku przed rozpoczęciem faktycznej realizacji przez opiekunki usług opieki wytchnieniowej były spotkania z członkami rodzin i beneficjentami Programu. Zostały omówione następujące kwestie: ilość przyznanych godzin (240), dni świadczenia usług dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością i ich faktycznych opiekunów, zakres wykonywanych usług. Informowaliśmy również o prawach i obowiązkach wynikających z przyznanej pomocy. Beneficjenci otrzymywali pisemne informacje dotyczące ilości przyznanych godzin do wykorzystania do końca roku wraz z zakres usług. (...). Podczas pierwszej wizyty omawiano wszystkie sprawy dotyczące realizowanej usługi opieki wytchnieniowej.*

(akta kontroli str. 23)

W badanej dokumentacji 15 osób znajdowała się ewidencja wykonanych usług z ich wymiarem czasowym. W 2019 r. Ośrodek opracował wzory kart pracy, w których zawarto informacje o terminach i czasie świadczenia usług wraz z potwierdzeniem tego faktu przez beneficjenta. W 2020 r. i 2021 r. prowadzono karty realizacji Programu (wg wzoru stanowiącego załącznik do Programu). Analiza dokumentacji wykazała, że dokumenty te były wypełniane rzetelnie.

(akta kontroli str. 195-209)

Kierownik wyjaśniła: *Harmonogram realizacji wsparcia był monitorowany na bieżąco. (...) Co miesiąc kierownik GOPS i starszy pracownik socjalny spisywali z Kart realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” ilość zrealizowanych godzin u poszczególnych osób i były obliczane pozostałe godziny do wykorzystania do końca roku. U nikogo nie przekroczyliśmy 240 godzin świadczenia usług w danym roku.*

(akta kontroli str. 22)

W ramach realizacji Programu beneficjentom, których dokumentację poddano szczegółowej analizie (15 osób), przyznano maksymalny wymiar bezpłatnego wsparcia (240 godzin). Badanie wykazało, że w 2019 r. pełny wymiar wsparcia zrealizowano w jednym przypadku (na pięć analizowanych), w 2020 r. w przypadku trzech osób (na pięć analizowanych). W 2019 r. pozostali beneficjenci otrzymali od 177 do 226 godzin wsparcia, w 2020 od 202 do 217 godzin opieki wytchnieniowej. W jednym przypadku zrezygnowano z udzielonej pomocy, gdyż osobę objętą Programem przeniesiono do hospicjum.

(akta kontroli str. 23, 149-151,195)

Kierownik wyjaśniła: *W 2019 i 2020 roku nie u wszystkich beneficjentów Programu zostały w pełni zrealizowane godziny, tj. limit 240 godzin. Przyczyną zaistniałej sytuacji były zwolnienia lekarskie opiekunek zatrudnionych na umowę o pracę oraz urlopy wypoczynkowe. W czasie zwolnień lekarskich i urlopów opiekunek rodziny nie chciały innych osób na zastępstwo. Osoby objęte wsparciem były przyzwyczajone do swojej opiekunki, jak również źle reagują na zmiany. (...) Przyczyną były również zachorowania osób objętych wsparciem. W trakcie choroby członkowie rodzin osobiście sprawowali opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.*

Dodała również, że przyczyną niewykorzystania limitów przyznanego wsparcia był fakt, że realizacja Programu trwała tylko kilka miesięcy w roku.

(akta kontroli str. 12, 18)

Osobom korzystającym z opieki wytchnieniowej nie było przyznawane dodatkowe wsparcie. GOPS informował o możliwości otrzymania dodatkowych usług opieki wytchnieniowej za odpłatnością. Kierownik podała, że nie wpłynęły wnioski o odpłatną pomoc w ramach Programu. Wyjaśniła: *(...) osoby i rodziny chcą korzystać z bezpłatnego wsparcia. W sytuacji dopłaty do usług lub wsparcia znacząco zmniejsza się liczba osób zainteresowanych.*

(akta kontroli str. 20)

GOPS realizował Program od 2019 r. Kierownik podała, że *w początkowym etapie wdrażania Programu, nie było praktycznych szkoleń z zakresu realizacji zadań programowych, przede wszystkim w zakresie kwalifikowalności wydatków. Ponadto trudności sprawiał dobór odpowiednio wykwalifikowanej kadry oraz dodatkowe obowiązki dla pracowników Ośrodka. Zwróciła również uwagę na brak zapewnienia ciągłości realizacji Programu (brak informacji, czy będą przyznane środki finansowe na ten cel i w jakiej wysokości) oraz fakt, że usługi opieki wytchnieniowej prowadzone były tylko przez kilka miesięcy w roku (umowy podpisywane były zbyt późno). Podkreśliła również, że słabą stroną są zmiany zasad realizacji w poszczególnych edycjach oraz zbyt niski udział kosztów obsługi Programu.*

Mocne strony – według Kierownika – to odciążenie rodzin sprawujących opiekę oraz duże wsparcie dla osób i dzieci z niepełnosprawnością. Podkreśliła, że bardzo ważne jest świadczenie usług w miejscu zamieszkania oraz brak opłat ponoszonych przez beneficjentów. Dodała, że realizacja Programu wpływa na poprawę funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w środowisku. Dodatkowym atutem

jest odciążenie finansowe gminy oraz brak konieczności wydawania decyzji administracyjnych.

(akta kontroli str. 17, 32-33)

Analiza rejestru skarg i wniosków prowadzona przez Ośrodek wykazała, że w latach 2019 – 2021 (do 30 września) nie były zgłaszane żadne uwagi, w tym dotyczące realizacji Programu.

(akta kontroli str. 210)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W GOPS nie weryfikowano, czy przedstawiane przez beneficjentów karty oceny stanu pacjenta według zmodyfikowanej skali Barthel (edycja 2019) oraz karty pomiaru niezależności funkcjonalnej według zmodyfikowanych kryteriów oceny – skali FIM (edycja 2020 i 2021), były wypełniane przez uprawnione do tego osoby.

Zgodnie z założeniami Programu karty w 2019 r. powinny być uzupełnione przez specjalistę właściwego ze względu na symbol niepełnosprawności, a w 2020 r. i 2021 r. wypełnione przez lekarza rodzinnego, lekarza rehabilitacji medycznej, fizjoterapeutę lub pielęgniarkę.

Z analizy dokumentacji 15 osób objętych wsparciem wynika, że w 10 przypadkach³⁰ dokumenty nie były uzupełniane przez wskazane w Programie osoby.

W 2019 r. karty wypełnili:

- lekarz chorób wewnętrznych, specjalista medycyny ogólnej i rodzinnej, podczas gdy niepełnosprawność związana była z dysfunkcją narządu ruchu;
- lekarz specjalista chorób wewnętrznych i reumatologii, podczas gdy niepełnosprawność związana była z chorobami neurologicznymi i upośledzeniem umysłowym;
- lekarz specjalista chorób wewnętrznych, podczas gdy niepełnosprawność wynikała z dysfunkcji narządu ruchu.

W 2020 r. i w 2021 r. karty wypełniał specjalista chorób wewnętrznych, specjalista reumatologii oraz lekarz bez określonej specjalizacji (brak oznaczenia na pieczęcie).

(akta kontroli str. 146-151, 323-403)

Kierownik wyjaśniła: *Karty (...) były wypełniane przez lekarzy pierwszego kontaktu, u których beneficjenci Programu leczą się, głównie w ośrodkach zdrowia na terenie gminy tj. w Bielinach i Makoszynie. Nie weryfikowaliśmy specjalizacji lekarzy zgodnie wymogami określonymi w Programach, ponieważ była mała liczba osób chętnych i ten dokument nie miał wpływu na przyznanie pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej (...). W przypadku dużej liczby zgłoszeń osoby posiadające kartę mogłyby mieć zapewniony dostęp do usług opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności.*

(akta kontroli str. 24)

NIK podkreśla, że choć karty (w latach 2020–2021) nie były dokumentami obowiązkowymi, jednak w przypadku dużej liczby chętnych miały stanowić podstawę do pierwszeństwa w przyznaniu wsparcia. Osoby wnioskujące o wsparcie składały karty licząc, iż dzięki temu zwiększą swoje szanse na jego otrzymanie, tym samym zasadne było przekazanie im informacji, czy przedstawione dokumenty spełniają kryteria Programu, czy też nie.

³⁰ Trzy przypadki w 2019 r., cztery w 2020 r. i trzy w 2021 r.

2. W 2021 r. beneficjentom zakwalifikowanym do Programu GOPS przyznawał wsparcie w formie pisma informującego o jego udzieleniu zamiast w drodze wydania decyzji administracyjnej. Było to niezgodne z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, który wymaga przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w formie decyzji administracyjnej.

Wymóg wydawania decyzji administracyjnych był wprost wskazany w Programie w edycji 2019 r., natomiast edycja 2020 i 2021 nie zawierały postanowień w tym zakresie.

(akta kontroli str. 146-148, 406)

Kierownik wyjaśniła: *W 2020 roku beneficjentom Programu „Opieka wytchnieniowa - edycja 2020” przyznawaliśmy pomoc decyzją administracyjną. Nie było już takiego obowiązku, jednak chcieliśmy pozostawić klientom ewentualną możliwość odwołania się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach (...). Ponadto wydawanie decyzji wynikało z realizacji uchwały Rady Gminy Bieliny nr XX/155/20 z dnia 25 czerwca 2020 r.(...). W 2021 roku beneficjentom Programu "Opieka wytchnieniowa – edycja 2021" przyznawaliśmy pomoc informacją. (...) W 2021 roku przesłanki, które zdecydowały o niewydawaniu decyzji administracyjnych w sprawie przyznania usług opieki wytchnieniowej: brak zapisu w treści Programu, brak zapisu w uchwale Rady Gminy Bieliny, doświadczenie w dotychczasowej realizacji Programów w latach 2019-2020, korzyści dla beneficjentów Programu wynikające z dostosowania terminu realizacji usług do zmieniających się potrzeb podopiecznych (w decyzji muszą być określone dni tygodnia i liczba godzin) oraz dyspozycyjność opiekunek.*

(akta kontroli str. 404)

NIK podkreśla, że wskazane w wyjaśnieniach regulacje i okoliczności nie mogły wyłączać obowiązywania art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Należy też zauważyć, że w 2020 r. mimo braku stosownych zapisów w Programie, decyzje administracyjne przyznające wsparcie były wydawane, co było działaniem prawidłowym.

OCENA CZĄSTKOWA

Zaplanowane w ramach Programu wsparcie wytchnieniowe opiekunom osób niesamodzielnych było realizowane prawidłowo. Opieką objęto wszystkie osoby, które o to wnioskowały, każda z tych osób należała do grupy docelowej Programu (tj. posiadała odpowiednie orzeczenie). Nabór beneficjentów przeprowadzany był zgodnie z założeniami Programu. Usługi realizowane były zgodnie z ustalonym harmonogramem i oczekiwaniami beneficjentów. Rzetelnie prowadzono ewidencję potwierdzającą udzielenie wsparcia.

Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na nieweryfikowaniu kart oceny stanu pacjenta, przy mniejszej od planowanej liczbie osób zainteresowanych otrzymaniem wsparcia, nie miała wpływu na realizację zadań w ramach Programu. W 2021 r. nie zachowano wymaganej formy decyzji administracyjnej przy przyznawaniu wsparcia w ramach Programu.

OBSZAR

3. Wydatkowanie i rozliczenie środków na realizację wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych

Opis stanu faktycznego

Na realizację Programu w okresie objętym kontrolą wydatkowano łącznie 114 712 zł, z czego 96 778,73 zł pochodziło z przyznanej dotacji, 17 243,15 zł stanowił wkład własny, a 689,72 zł wyniosły koszty obsługi Programu.

W 2019 r. wydatkowano łącznie 33 566,99 zł, z czego 26 640,47 zł stanowiły środki z Funduszu Solidarnościowego, 6660,12 zł to wkład własny, 266,40 zł przeznaczono

na obsługę Programu. W 2020 r. wydatkowano łącznie 53 338,44 zł, z czego 42 332,09 zł pochodziło z dotacji, wkład własny wyniósł 10 583,03 zł, a koszty obsługi 423,32 zł. W edycji 2021 (do dnia 30 września) na realizację usług wydatkowano dotację w kwocie 27 806,17 zł, nie był wymagany wkład własny, kosztów obsługi nie wykorzystano³¹.

W 2019 r. na realizację Programu przeznaczono 56% przyznanych środków Funduszu Solidarnościowego, w 2020 r. wydatkowano 71% otrzymanej dotacji, a w 2021 r. (do 30 września) 32% przyznanej kwoty.

Analiza dokumentacji przedłożonej na potrzeby niniejszej kontroli wykazała, że środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem oraz prawidłowo rozliczono.

(akta kontroli str. 18, 211-282)

GOPS terminowo³², w dniu 31 grudnia 2019 r. i 31 grudnia 2020 r. i bez odsetek dokonywał zwrotu niewykorzystanych środków dotacji w kwotach wynoszących odpowiednio 21 573,13 zł i 17 747,63 zł. Jak wyjaśniła Kierownik, wynikało to z planów objęcia wsparciem większej liczby osób i rodzin niż faktycznie zostało zrealizowane. Dodała również, że w osoby realizujące usługi opieki wytchnieniowej w ramach edycji w 2019 r. były zatrudnione na umowę o pracę, przysługiwał im urlop wypoczynkowy, zwolnienie lekarskie i zrealizowały mniejszą liczbę godzin niż planowano. Wyjaśniła również, że w czasie zwolnień lekarskich i urlopów opiekunek rodziny nie chciały innych osób na zastępstwo.

(akta kontroli str. 283-289)

W Urzędzie Gminy Bieliny oraz GOPS informowano o uzyskanym wsparciu finansowym w ramach Programu; zamieszczane informacje zawierały wszystkie wymagane elementy, tj. m.in. cel, przedmiot, wysokość dofinansowania, na dokumentach księgowych, umowach, znajdowała się informacja o dofinansowaniu oraz wymagane logo. Przeprowadzona kontrola wykazała, że od 2021 r. stosowane były *Wytyczne w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych*, opracowane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, zgodnie z którymi³³ w 2021 r. opracowano, wydrukowano i umieszczono plakaty na tablicach ogłoszeń GOPS.

(akta kontroli str. 11, 34-65)

W roku przystąpienia do realizacji Programu (edycja 2019) w informacji opublikowanej 12 sierpnia 2019 r. na stronie internetowej Ośrodka nie zostało zamieszczone logo Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, co było wymagane na podstawie Programu i umowy podpisanej z Wojewodą Świętokrzyskim.

(akta kontroli str. 19)

Kierownik wyjaśniła: *W 2019 roku rozpoczęliśmy realizację Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019 jako jeden z niewielu samorządów z woj. świętokrzyskiego. Nie posiadaliśmy doświadczenia w realizacji nowego Programu. Omyłkowo w pierwszym ogłoszeniu nie zamieściliśmy loga Ministerstwa, ale w kolejnych ogłoszeniach i materiałach były zamieszczane wymagane oznaczenia.*

(akta kontroli str. 24)

Analiza dwóch sprawozdań z realizacji Programu (za rok 2019 i 2020) złożonych do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego wykazała, że zostały one złożone

³¹ W 2019 r. zrealizowano 1539 godzin opieki dla ośmiu osób; w 2020 r. 2239 godzin dla 11 osób.

³² Tj. do 15 stycznia w 2020 r. (edycja 2019), do 15 stycznia 2021 r. (edycja 2020).

³³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. poz. 953).

w terminie³⁴ i według ustalonego wzoru, a także zawierały kompletne dane, w tym wymagane zestawienia.

(akta kontroli str. 226-233)

Realizacja Programu była przedmiotem kontroli Wojewody Świętokrzyskiego w 2019 r. Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy Bieliny oraz w GOPS. Ustaliła ona, że Ośrodek właściwie wywiązywał się z realizacji Programu – edycja 2019 oraz zawartej umowy. Podniesiono jedynie, że w skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej nie podano ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Solidarnościowym Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych³⁵ oraz w ich uzasadnieniach nie podano informacji o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes strony, co zostało uzupełnione w kolejnych wydawanych rozstrzygnięciach administracyjnych.

(akta kontroli str. 234-251)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Weryfikowanie kart pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny – skali FIM lub ewentualnie innych kart oceny stanu pacjenta (wskazanych w kolejnych edycjach Programu) – w zakresie wypełniania ich przez osoby wskazane w Programie – jako dokumentów mogących mieć znaczenie dla oceny kolejności uzyskania wsparcia przez beneficjentów.
2. Przyznawanie świadczeń opieki społecznej w ramach Programu na podstawie decyzji administracyjnych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

³⁴ Tj. do 30 dni od zakończenia realizacji zadania: edycja 2019 – sprawozdanie złożono 28 stycznia 2020 r. (korektę 11 lutego 2020 r.); edycja 2020 – sprawozdanie wraz z zestawieniem złożono w dniu 15 stycznia 2021 r.

³⁵ Dz. U. poz. 2192, ze zm. Od 22 grudnia 2019 r. tytuł ustawy brzmi: ustawa o Funduszu Solidarnościowym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK Kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 24 stycznia 2022 r.

Kontroler
Monika Górniak-Napora
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis

.....
podpis